

De kringloopcentra in het Vlaamse Gewest Opvolgingsverslag 2012

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

**De kringloopcentra in het
Vlaamse Gewest
Opvolgingsverslag 2012**

Documentbeschrijving

1. *Titel publicatie*
De kringloopcentra in het Vlaamse Gewest Opmvolgingsverslag 2012

2. *Verantwoordelijke Uitgever*
Danny Wille, OVAM, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen
3. *Wettelijk Depot nummer*
D/2014/5024/2

4. *Aantal bladzijden*
5. *Aantal tabellen en figuren*

6. *Prijs**
nvt
7. *Datum Publicatie*
2014

8. *Trefwoorden*
Kringloopcentra, kringloopwinkel, hergebruik, verzorgingsgebied, huishoudelijk afval, kengetallen

9. *Samenvatting*
Dit opvolgingsverslag brengt alle kringloopactiviteiten en resultaten in kaart. De Jaarlijkse bevraging van de 31 individuele centra, op basis van de erkennings- en subsidievoorwaarden uit het besluit, vormt de basis van dit verslag.

10. *Begeleidingsgroep en/of auteur*
OVAM Veroniek Lemahieu, Emiel De Smedt bedrijfsrevisor Moore Stephens Verschelden

11. *Contactperso(n)en*
Veroniek Lemahieu, Afval- en materialenbeheer, Ketenbeheer en Lokale besturen, vlemahie@ovam.be, tel 015 284 315

12. *Andere titels over dit onderwerp*
Opmvolgingsverslag 2005/6 – 2007 – 2008 – 2009 – 2010 – 2011

Gegevens uit dit document mag u overnemen mits duidelijke bronvermelding.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website: <http://www.ovam.be>

Inhoudstafel

1	Inleiding	7
2	Identificatie	9
2.1	De verzorgingsgebieden	9
2.2	Juridische structuur en activiteiten	9
3	Infrastructuur	13
4	Inkomende goederenstroom	15
4.1	Inkomende goederenstroom per wijze en kanaal.	15
4.2	Inzameling per fractie	17
4.2.1	Inzameling textiel en AEEA	18
4.3	Inzameling per inwoner / per gemeente	20
5	Uitgaande goederenstroom	25
5.1	Hergebruik en hergebruikspercentage	25
5.2	Hergebruik per inwoner	27
5.3	Hergebruik – winkelverkoop per productgroep	28
5.4	Aantal klanten	30
6	Personeel	31
6.1	Tewerkstelling in voltijdse equivalenten	31
7	Financiële positie	35
	De resultatenrekening	35
8	Conclusies en aanbevelingen	37

1 Inleiding

Met dit verslag willen we tendensen aantonen en conclusies formuleren, gebaseerd op de resultaten van de bevraging, zodat de sector en de OVAM deze kunnen gebruiken bij het bepalen van hun toekomstig beleid. Basisinformatie die aan weinig veranderingen onderhevig is, hebben we in dit verslag niet meer opgenomen. Die vindt u terug in de vorige verslagen. De kwaliteit van een aantal aangeleverde gegevens kan nog steeds verbeterd worden zodat een correctere analyse mogelijk wordt. Dit heeft vaak te maken met niet ingevulde of minder accurate gegevens.

In de analyse houden we rekening met de werking en het verzorgingsgebied van de centra: nl. ruimerwerkende en klassieke centra. De uitbreiding van klassiek naar ruimerwerkend centra is voor een aantal centra de manier om de OVAM doelstellingen te halen. De activiteiten die minder verband houden met de OVAM doelstellingen maar eerder met sociale tewerkstelling, worden niet meer bevraagd en opgenomen in het verslag.

Over de jaren zijn er naast de klassieke kringloopactiviteiten heel wat activiteiten toegevoegd die een belangrijke bijdrage leveren aan de invulling van de milieudoelstelling en de tewerkstelling van laaggeschoolden. Deze lichten we toe in de volgende hoofdstukken.

Het succes van de resultaten wordt bepaald door diverse factoren en stakeholders die besproken worden in de verschillende hoofdstukken. De positieve resultaten zijn het resultaat van de inzet van alle professionele, geëngageerde en gedreven medewerkers van de centra en de koepel waarbij het partnership en de beleidsmatige financiële en structurele ondersteuning door de OVAM onmisbaar zijn.

Sinds 1 juni 2012 zijn het VLAREMA en het Materialendecreet in werking getreden. De Ladder van Lansink waarop de werking en doelstellingen van de kringloopcentra gebaseerd zijn, werd aangepast tot Vlaamse prioriteitenladder.

In de eerste plaats moet de preventie van afvalstoffen worden bevorderd en moeten we werk maken van duurzame productie- en consumptiepatronen. De tweede trede wil voorbereiding voor hergebruik stimuleren. Denk aan kleine reparaties aan of het schoonmaken van herbruikbare goederen. Ten derde recycleren we zoveel mogelijk afvalstoffen en sluiten we materiaalkringlopen. In de vierde plaats worden andere vormen van nuttige toepassing van afvalstoffen aangemoedigd, zoals energierugwinning en de inzet van materialen als energiebron. Op de vijfde plaats komt de verwijdering van afvalstoffen, met storten als laatste optie.

Eén van de basisprincipes in het materialendecreet is een duidelijke prioriteitsvolgorde voor de omgang met materialen, en niet alleen afvalstoffen. De Vlaamse overheid zal maatregelen moeten nemen in functie van deze hiërarchie. De Vlaamse overheid moet daarom stimulerend of beperkend optreden om de hiërarchie in de praktijk vorm te geven, bijvoorbeeld via specifieke maatregelen in VLAREMA of bij de beoordeling van milieuvergunningen. De prioriteiten komen overeen met de Europese kaderrichtlijn, maar gaan ook verder.

Het Vlaams materialenprogramma en in het bijzonder de hefboom Slim Samenwerken biedt kansen voor de kringloopsector:

Om materialen duurzaam te beheren en het verbruik ervan te laten dalen, moeten alle actoren in de keten over de juiste informatie beschikken. Daarnaast moeten de juiste condities gecreëerd worden voor samenwerking tussen de verschillende schakels in de keten en voor systeeminnovaties om materiaalkringlopen te sluiten.

Om draagvlak hiervoor bij alle actoren in materiaalkringlopen te bevorderen, moet ingezet worden op:

- het vergroten van de kennis binnen alle maatschappelijke geledingen over de huidige wijze waarop materiaalstromen lopen en welke economische, ecologische en sociale impacts hieraan verbonden zijn
- bewustmaking van de voordelen van nieuwe duurzame businessmodellen of manieren van samenwerken
- het faciliteren en ondersteunen van deze nieuwe duurzame businessmodellen of manieren van samenwerken

De OVAM onderzoekt samen met de sector de opportuniteiten in de nieuwe kringlopen van materialen waarbij de sector door zijn ervaring en expertise met materialen en grondstoffen een waardevolle partner kan zijn.

De taken van de kringloopcentra zijn ook verankerd in de strategische doelstelling milieuverantwoorde consumptie. Door inzameling, herstel en verkoop van tweedehands producten draagt de sector bij aan een duurzame samenleving en consumptie. Via allerhande acties en initiatieven, hun eigen medewerkers en klanten sensibiliseren en bereiken ze de consument, zowel bedrijven als burgers over heel Vlaanderen.

Het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen ondersteunt en legt 3 doelstellingen op tegen eind 2015:

- 5 kg/hergebruik per inwoner
- 3000 VTE betaalde tewerkstelling uit de doelgroep
- 4 miljoen klanten

Nieuwe uitdagingen voor de komende jaren liggen in innovatie. Deze worden besproken bij de verwerking van de goederenstroom, hoofdstuk Uitgaande goederenstroom en personeel.

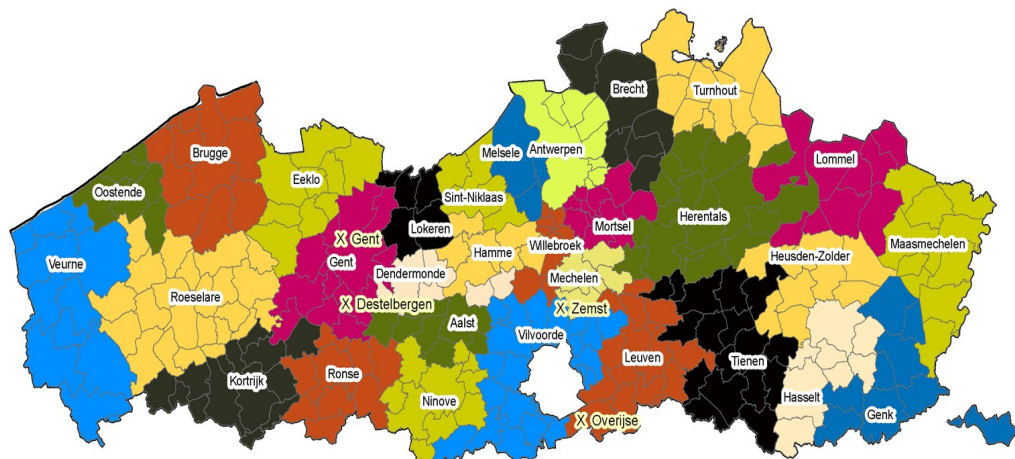
Onderlinge samenwerking en het delen van goede praktijken en gedragen en gestuurd door een centrale aanpak lijkt ons de meest efficiënte manier om de professionalisering verder uit te bouwen en een krachtige schakel te worden in het ketenbeheer. Door de verscheidenheid in omvang en het verschil in mogelijkheden en kansen van elk centrum is het niet evident om een gemeenschappelijk project of piste voor innovatie uit te werken voor alle leden.

2 Identificatie

2.1 De verzorgingsgebieden

De verzorgingsgebieden zijn de unieke werkingsgebieden van de erkende kringloopcentra vastgelegd en bepaald door het besluit van de Vlaamse regering van 20.05.2005. Dit is een verzameling van steden en gemeenten waar een bepaald kringloopcentrum goederen mag ophalen en verkopen. Per gemeente is slechts één erkend kringloopcentrum verantwoordelijk om de inzameling van herbruikbare goederen te organiseren, in opdracht en in samenwerking met de lokale besturen. Samenwerkingsovereenkomsten tussen centra onderling om de dienstverlening en hergebruik te optimaliseren zijn een toegestane uitbreiding van hun werking.

De verzorgingsgebieden en het aantal centra zijn stabiel sinds 2007. Er blijft een grote verscheidenheid in de omvang zowel qua verzorgingsgebied, bevolkingsdichtheid en grootte van het centrum. De verdeling van de verzorgingsgebieden is historisch gegroeid uit opeenvolgende oprichtingen en overeenkomsten. De grootte en dichtheid van het gebied hebben invloed op de werkingskosten, de resultaten van de inzameling en verkoop. De centra met een verzorgingsgebied onder het Vlaamse gemiddelde krijgen meer subsidie per inwoner, volgens het subsidiebesluit.

Kaart 1: De verzorgingsgebieden van de 31 Vlaamse kringloopcentra actief per 31.12.2012

De verdeling van het Vlaamse Gewest in 31 verzorgingsgebieden (cf. kaart 1) wijzigde niet in 2012. Gemeenten met een x worden bediend door 2 centra.

2.2 Juridische structuur en activiteiten

Op twee na hebben alle centra de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk. Deze twee uitzonderingen opereren als opdrachthoudende vereniging of intercommunale. Het aantal erkende centra, evenals hun omvang en juridische structuur is dan wel gestabiliseerd, maar hun werking is nog continu in evolutie. De sector zoekt voortdurend naar innovatieve en aanverwante activiteiten om zowel de tewerkstelling als het producthergebruik te verhogen, overeenkomstig de doelstellingen uit het UMBHA tegen 2015.

Daarnaast zijn 27 centra ook sociale werkplaatsen ondersteund door het departement Werk en Sociale economie, meer bepaald het subsidieagentschap werk en sociale economie.

Op basis van de beschreven activiteiten kunnen we de centra indelen in twee groepen. De klassieke kringloopcentra (ingekleurd in tabel 1) beperken hun activiteiten tot de basis kringloopwerking, selectieve inzameling bij de burgers en bedrijven, op afroep en gebracht met producthergebruik als doelstelling. Selectieve inzameling met een voorselectie bij aanvaarding, is geen afvalactiviteit en daarom is VLAREMA ook niet van toepassing.. Het sorteren, controleren en beperkte herstelactiviteiten uitvoeren, uit selectieve inzameling, behoren tot de basiswerking.

De OVAM besloot om enkel nog de activiteiten in het verslag op te nemen die hoofdzakelijk bijdragen tot haar milieudoelstelling, namelijk producthergebruik en de afvalberg verminderen:

- ROS/FOS: zamelt systematisch afgedankte elektrische en elektronische apparaten (AEEA) in via diverse kanalen (containerpark, detailhandel, ...), rechtstreeks of onrechtstreeks in opdracht van en erkend door Recupel;
- hergebruikscentrum: gespecialiseerd test- en herstellatelier voor AEEA behorend tot het netwerk Revisie. Dit is een ruimerwerkend centrum;
- kringloopcentrum: systematische inzameling, sortering en verkoop van goederen met het oog op hergebruik;
- sorteercentrum textiel: verzamelen en sorteren van textiel, verkregen via o.a. straatcontainers en huis-aan-huis inzamelingen;
- herstel / productie atelier textiel, niet gevaarlijke stoffen: een aantal centra hebben een werkplaats voor herstel en ontwerp van producten uit hout en textiel en combinaties ervan.

De ruimerwerkende centra maken gebruik van integrale inzameling van bijvoorbeeld textiel en AEEA via huis-aan-huis inzameling en containers waarbij de goederen niet vooraf geselecteerd worden. De omvang van de integrale inzameling verschilt onderling sterk van centrum tot centrum. De integrale inzameling van afgedankte elektrische en elektronische toestellen (AEEA) is vooral het domein van de 10 hergebruikcentra, grotere centra qua infrastructuur en personeel. Andere centra zijn enkel actief in integrale textielinzameling waaronder een aantal met een klein volume. Deze activiteiten beschouwt de OVAM als afvalactiviteiten waardoor deze centra moeten voldoen aan VLAREMA en VLAREM naargelang de activiteiten die door het centrum zelf uitgevoerd worden.

Een hergebruikscentrum, ROS/FOS en revisie centrum behandelen de hoofdzakelijk integraal ingezamelde AEEA. De inzameling van potentieel herbruikbaar elektro en elektronica is onderhevig aan de code goede praktijk van de hergebruikscriteria AEEA. Basisvoorwaarde om de scheiding te maken tussen herbruikbare toestellen en afval is bij aanvaarding een visuele controle op herbruikbaarheid uitvoeren. Vanaf 2010 werden er nieuwe Revisie labels toegekend aan centra met een atelier voor nazicht en herstelling van AEEA, ingezameld via de klassieke kanalen. Deze voeren niet alle activiteiten uit volgens de criteria van een volledig en volwaardig hergebruikscentrum van de Revisie groep. Het aantal hergebruikscentra is niet gewijzigd in vergelijking met het verslag over 2011.

De merknaam en het kwaliteitslabel "De Kringwinkel" en het Revisie-label voor EEA zijn een initiatief van KOMOSIE. Beide labels hanteren strenge normen voor de kwaliteit en/of behandeling van de ingezamelde goederen, de communicatie en de algemene dienstverlening aan hun klanten. Ze hanteren daarbij een uniforme huisstijl, communicatie en gemeenschappelijke visie. De 3 hoofdpijlers staan centraal: aandacht voor het milieu, sociale tewerkstelling, degelijkheid en originaliteit. Sinds 2011 zijn, op twee uitzonderingen na, alle Vlaamse kringloopcentra gegroepeerd in dit netwerk. De sector wil zich profileren als één uniforme groep van erkende centra onder dezelfde merknaam "de Kringwinkel" en zich onderscheiden van andere initiatieven en bedrijven actief op de Zehandmarkt. In de praktijk is gebleken dat er verwarring is tussen de verschillende benamingen zoals kringloopcentrum, kringwinkel, kringloopwinkel.

nr	kringloopcentrum	Vergunde / erkende activiteiten					Kwaliteitslabels		
		ROS/FOS	Hergebruikcentrum	Kringloopcentrum	Sorteercentrum voor integraal ingezameld textiel	Herstel/productie atelier textiel, niet gevaarlijke stoffen	Kringwinkel	Revisie HGC	Revisieatelier
1	Soc. Werkplaats Antwerpen	x	x	x			x	x	
3	De Kringwinkel Mechelen			x			x		x
5	WEB	x	x	x	x	x	x	x	
6	Wrak			x			x		x
9	De Kringwinkel Zuiderkempen			x	x		x		x
11	De Enter - Brecht			x			x		x
12	Opnieuw & Co, Mortsel			x	x		x		x
13	KC De Koop - Genk			x			x		
14	KC De Springplank - Hasselt			x	x	x	x		
16	Biehal Noord-Limburg			x	x		x		x
17	KC Maasland - Maasmechelen			x	x		x		
19	KC West-Limburg	x	x	x	x	x	x	x	
21	Teleshop - Aalst			x	x		x		
22	Ateljee - Gent	x	x	x	x	x	x	x	
23	t Vierkant - Ninove	x	x	x			x	x	
24	Den Azalee - Sint-Niklaas		x	x	x		x	x	
25	Spoor Twee - Hamme			x	x	x	x		
26	De Cirkel - Lokeren			x	x		x		
27	KC IBOGEM - Melsele			x			x		
28	Intercommunale VERKO			x					
30	Kringloopcentrum Meetjesland			x	x		x		
31	Spit - Leuven			x	x	x	x		
32	Hageland - Tienen	x	x	x	x		x	x	
33	Televil - Vilvoorde	x	x	x	x		x	x	
34	Kringwinkel Vlaamse Ardennen			x			x		
35	Leefbaar Wonen - Brugge	x	x	x	x	x	x	x	
36	Zuid West - Vlaanderen	x	x	x	x		x	x	
37	Midden West-Vlaanderen			x			x		
38	KC Kust - Oostende			x		x	x		
39	Westhoek-Westkust - Veurne			x					
40	Een Open Plaats - Gent			x			x		
totaal aantal		9	10	31	18	8	29	10	6

Tabel 1: Activiteiten en kwaliteitslabels van de Vlaamse kringloopcentra

3 Infrastructuur

De omvang van de centra, uitgedrukt in het aantal inwoners van het verzorgingsgebied heeft geen significante invloed op het bereik van de winkels (aantal inwoners per winkel) noch op de relatieve omvang van de gebouwen (aantal m² per inwoner) en zelfs niet op de totale oppervlakte van de gebouwen.

De netto aangroei van het aantal winkels verbergt wel de veel grotere werkelijke bewegingen binnen het winkelbestand. Jaarlijks worden er winkels gesloten die vervangen worden door grotere, betere of beter gelegen panden.

jaar	kringloop-centra	Kringwinkels	locaties	inwoners per Kringwinkel
2003	40	97	133	61.810
2004	35	100	137	60.160
2005	35	98	135	61.665
2006	33	99	135	61.400
2007	31	101	140	60.569
2008	31	102	142	60.408
2009	31	106	128	58.476
2010	31	110	134	56.836
2011	31	113	143	55.811
2012	31	117	145	54.289

Tabel 2: Evolutie van het aantal centra, winkels en locaties in Vlaanderen

Aangezien de bevolkingsaangroei voor het hele Vlaamse gewest beperkt is en het aantal winkels opnieuw stijgt, blijft het gemiddelde bereik van een centrum licht dalen.

Van de 308 gemeenten zijn er in 2012 nog steeds 206 zonder Kringwinkel, zonder verkoop- of brengpunt. Tal van factoren liggen aan de basis. Voor de uitbreiding van de winkelpunten en werkplaats zijn de centra vaak afhankelijk van de steun van de lokale partners. Het aanbod aan betaalbare en geschikte locaties is beperkt.

De infrastructuur van een centrum is onder te verdelen in 5 grote delen waaronder 4 tot de werking van het kringloopcentrum behoren: de winkels, de verwerkingsruimte algemeen, de werking rond AEEA ROS/FOS en hergebruikcentrum en de overige ruimtes. De ruimtes die voor andere activiteiten, niet voor producthergebruik, gebruikt worden hebben we ondergebracht onder "overige ruimte andere". Alle delen samen vormen de totale oppervlakte.

De totale oppervlakte van de infrastructuur nam in 2012 verder toe met 6% tot bijna 234 000 m². Deze netto evolutie is het resultaat van een compensatie tussen enerzijds een sterke daling in de ruimte voor ROS/FOS (verhuis ROS/FOS en HGC West-Limburg naar een nieuwe locatie) en anderzijds een toename in alle overige functies. Opvallend is de stijging in de winkeloppervlakte met 10% tot bijna 91 000 m². Dit betekent dat de gemiddelde oppervlakte van een Kringwinkel toeneemt van 730 m² tot 775 m².

4 Inkomende goederenstroom

In dit hoofdstuk analyseren we het volume, de resultaten en de methodes van de inzameling op diverse manieren.

De selectieve inzameling wordt door de OVAM gestuurd en gestructureerd via het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen (UMBHA). Hierin staan duidelijke richtlijnen voor de lokale besturen. Dit gaat onder andere over de verplichte selectieve inzameling van verschillende fracties en de minimale verplichte dienstverlening aan de burgers. De inzameling via kringloopcentra is daarin opgenomen als kanaal voor de burgers, aangeboden door de lokale besturen. Een goede samenwerking met zowel de gemeenten en intercommunales is een belangrijke factor in het succes van de uitbreiding en uitbouw van de inzamelwijzen bij particulieren.

In het erkenningsbesluit van de kringloopcentra geven we de opdracht om selectief in te zamelen, op afroep en gebracht, in alle gemeenten van hun verzorgingsgebied.

De inzameling wordt door de centra geregistreerd op postcode en productgroep met opsplitsing in wijze en kanaal. De registratie en rapportage op postcode en productgroep geeft een indicatie van het bereik in de gemeenten van hun verzorgingsgebied. De centra rapporteren eveneens de integrale inzameling van textiel en AEEA per fractie en methode aan respectievelijk de lokale besturen en Recupel. Deze cijfers worden door hen gerapporteerd in de enquête HAS (huishoudelijke afvalstoffen) van de OVAM. De resultaten worden verwerkt in het jaarrapport over de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. De OVAM en de koepel streven ernaar en bundelen de krachten en kennis om de registratie en rapportage te optimaliseren en overlap te vermijden en weg te werken.

De registratie van de inzameling op postcode wordt gerapporteerd aan de lokale besturen en is noodzakelijk om de tonnagevergoeding voor de selectieve inzameling te kunnen onderhandelen en factureren. Een goede samenwerking met de lokale besturen is een belangrijke factor in het succes van de inzamelwijzen. Het succes en de groei zijn ook sterk afhankelijk van de financiële steunmaatregelen ongeacht de instantie alsook het potentieel aan inzetbaar en bekwaam personeel. De impact, de koppeling en de resultaten hiervan komen ook aan bod in het hoofdstuk Personeel en Financieel. De inzameling aan huis is immers gratis voor de burgers en de centra mogen de herbruikbare goederen ook niet aankopen.

De OVAM ondersteunt alle inzamelingsinitiatieven met producthergebruik als hoofddoel en aanvaardt integrale inzameling om meer resultaat te behalen. Integrale inzameling biedt ook extra tewerkstelling en herstelarbeid en een bijkomende dienstverlening aan de burger. Aandachtspunten zijn het voldoen aan de wettelijke voorwaarden en maximaal opvolgen van de werkwijze van de reguliere en professionele sector zodat een kwaliteitsvolle, milieuverantwoorde en veilige dienstverlening gegarandeerd wordt. De focus bij integrale inzameling moet lokaal producthergebruik blijven. De sector innoveert en investeert in de optimalisatie van de inzameling en het hergebruik. Het volgend hoofdstuk gaat in op de verwerking van de inzameling en de uiteindelijke verkoop, het producthergebruik.

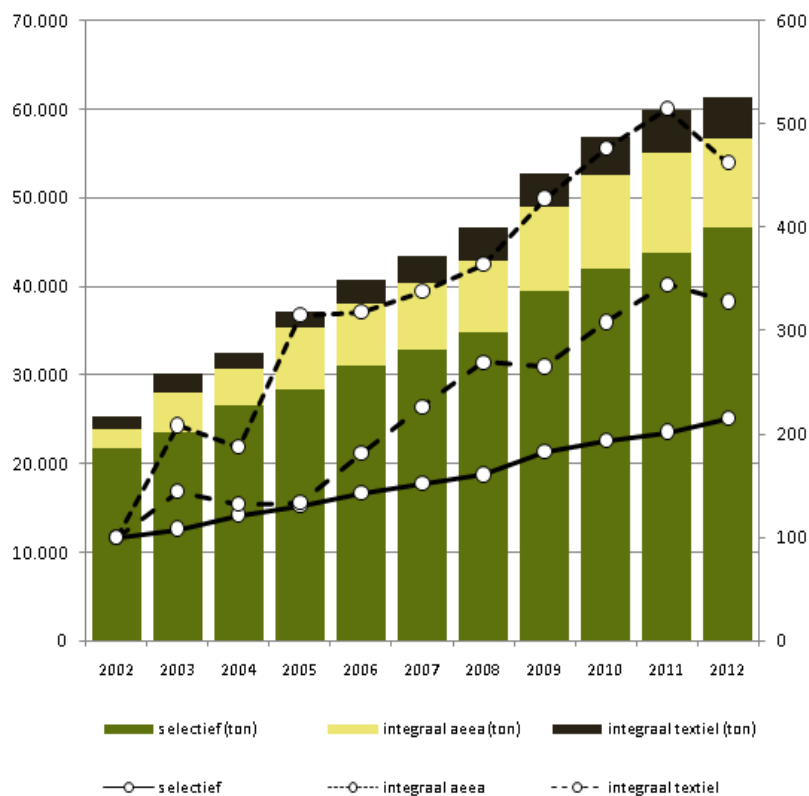
4.1 Inkomende goederenstroom per wijze en kanaal.

In 2012 haalde de kringloopsector 61 389 ton goederen op via diverse methodes en kanalen, met een stijging van 1454 ton tegenover 2011.

jaar	potentieel herbruikbare goederen							
	selectief		integraal aeea		integraal textiel		totaal	
	ton	index	ton	index	ton	index	ton	index
2002	21.737	100	2.205	100	1.397	100	25.339	100
2003	23.449	108	4.597	208	2.020	145	30.066	119
2004	26.529	122	4.135	187	1.852	133	32.516	128
2005	28.392	131	6.960	316	1.863	133	37.215	147
2006	31.094	143	7.029	319	2.535	182	40.658	160
2007	32.893	151	7.466	339	3.159	226	43.518	172
2008	34.848	160	8.047	365	3.761	269	46.656	184
2009	39.565	182	9.439	428	3.708	265	52.712	208
2010	42.016	193	10.504	476	4.308	308	56.828	224
2011	43.769	201	11.355	515	4.811	344	59.935	237
2012	46.588	214	10.215	463	4.585	328	61.389	242

Tabel 4: Evolutie van de totale inzameling van goederen (index berekend op basis van 2002)

De instroom blijft licht toenemen, maar de stijging zelf is de laatste jaren steeds minder uitgesproken. Waar de aangroei in het verleden jaarlijks rond de 7% en meer bedroeg, is dit de laatste twee jaren gedaald tot 5,5 en 2,5%. In 2012 ligt de belangrijkste verklaring in de gedaalde integrale inzameling van AEEA (Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparaten) op containerparken en via detailhandel en distributie. De daling van deze stromen met 1 140 ton beïnvloedt in belangrijke mate de evolutie van de totale instroom. Ook de integrale inzameling van textiel neemt voor het eerst af (met 225 ton of afgerond 5%). Deze daling kent voornamelijk twee oorzaken. Enerzijds is textiel een positieve stroom geworden, waarbij andere spelers op de markt bereid zijn hiervoor te betalen wat de kringloopcentra niet mogen. Anderzijds worden de centra geconfronteerd met illegale en niet erkende inzamelingen van derden. Deze dalingen worden gecompenseerd door een nog steeds aanzienlijke stijging van de selectieve inzameling (met 2 820 ton of 6%). Het probleem voor de centra bestaat er uiteraard in dat ze de genoemde integrale stromen weinig of niet rechtstreeks kunnen aansturen.

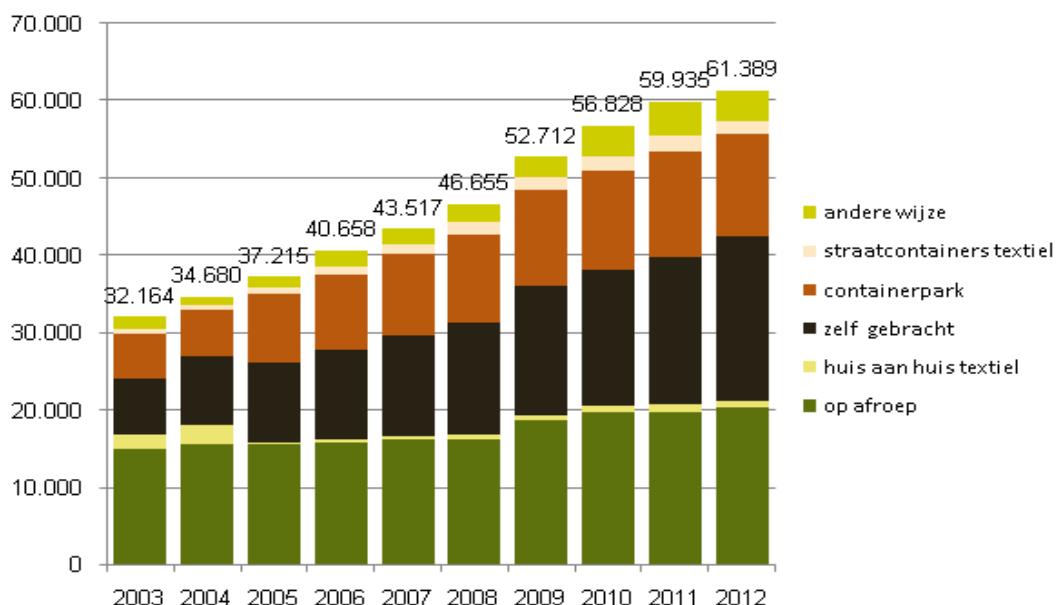
Figuur 1: Evolutie van de totale instroom in ton (linker as), index 2002 als basis (rechter as)

De klassieke inzamelwijzen (op afroep en gebracht burgers en bedrijven, detailhandel AEEA niet inbegrepen) blijven nog steeds de hoofdactiviteit van de kringloopsector. Deze kanalen leveren 68 % van de totale instroom.

Het aandeel van de inzameling via de hergebruikcontainer op het containerpark schommelt over de jaren maar is in 2012 gedaald. Dit inzamelkanaal heeft mits goede afspraken en uitwisseling van kennis, nog veel potentieel en biedt een alternatief voor gebieden zonder winkel of inzamelpunt. We merken ook een verschuiving op van inwoners op afroep naar gebracht met een groei van 2 077 ton. De communicatiecampagnes van de Kringwinkel gericht tot de beide klantengroepen (brengers en kopers) zullen daar ongetwijfeld toe bijdragen hebben.

methode	jaar	2010		2011		2012	
		ton	%	ton	%	ton	%
inwoners op afroep		18.625	33%	18.989	32%	19.565	32%
inwoners gebracht		17.634	31%	19.064	32%	21.141	34%
inboedelservice		259	0%	212	0%	450	1%
straatcontainers textiel		1.866	3%	2.079	3%	1.810	3%
huis aan huis textiel		743	1%	910	2%	875	1%
hergebruikcontainer op containerpark		2.718	5%	3.179	5%	3.054	5%
textielcontainer op containerpark		1.699	3,0%	1.822	3,0%	1.900	3%
aeaa container op containerpark (selectief)		226	0%	247	0%	229	0%
aeaa container op containerpark (integraal)		8.178	14%	8.491	14%	8.079	13%
bedrijven op afroep		1.118	2%	751	1%	737	1%
bedrijven gebracht		64	0%	29	0%	41	0%
detailhandel en distributie op afroep (enkel aeaa)		465	1%	588	1%	694	1%
detailhandel en distributie gebracht (enkel aeaa)		0	-	0	-	0	-
detailhandel en distributie integraal (enkel aeaa)		2.326	4%	2.864	5%	2.136	3%
intercommunaal of ander ros (+)		757	1%	433	1%	363	1%
extern FOS		151	0%	277	0%	316	1%
totaal		56.828	100%	59.935	100%	61.389	100%
totaal textiel		4.308	13%	4.811	15%	4.585	14%
totaal aeaa		11.195	35%	12.190	38%	11.137	35%

Tabel 4: Evolutie van de inzameling volgens inzamelwijze

Figuur 2: Evolutie van de inzameling volgens wijze (in ton)

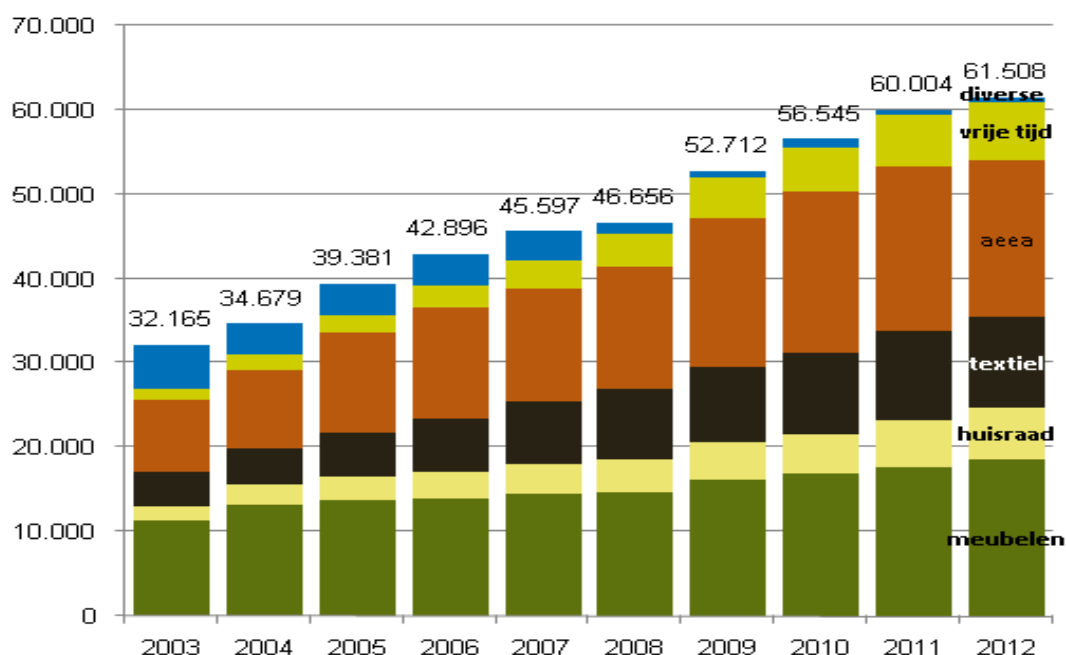
4.2 Inzameling per fractie

Het relatief belang van de productgroepen AEEA blijft, na een maximaal bereik in 2010, afnemen.

De instroom aan meubelen is in 2012 opnieuw de belangrijkste fractie. Nochtans was het aandeel meubelen in de totale instroom al een aantal jaren aan het dalen. De inzameling van textiel blijft de laatste jaren relatief stabiel. Opmerkelijk is de daling van de productgroep AEEA.

productgroep	2009		2010		2011		2012	
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%
meubelen	16.143	31%	16.811	30%	17.653	29%	18.627	30%
huisraad	4.553	9%	4.780	8%	5.496	9%	6.069	10%
textiel	8.907	17%	9.690	17%	10.572	18%	10.760	17%
vrije tijd	4.843	9%	5.348	9%	6.097	10%	6.928	11%
aeaa groot wit (gw)	3.336	6%	3.774	7%	3.631	6%	3.303	5%
aeaa koel/vries (kv)	2.633	5%	2.912	5%	2.952	5%	2.744	4%
aeaa tv/monitoren (tvm)	3.802	7%	4.294	8%	4.756	8%	4.462	7%
aeaa overige (ove)	7.706	15%	8.001	14%	8.209	14%	8.074	13%
diverse	787	1%	936	2%	637	1%	540	1%
totaal	52.712	100%	56.545	100%	60.004	100%	61.508	100%
subtotaal aeaa	17.477	33%	18.981	34%	19.548	33%	18.583	30%

Figuur 3: Evolutie van de inzameling per fractie, productgroep

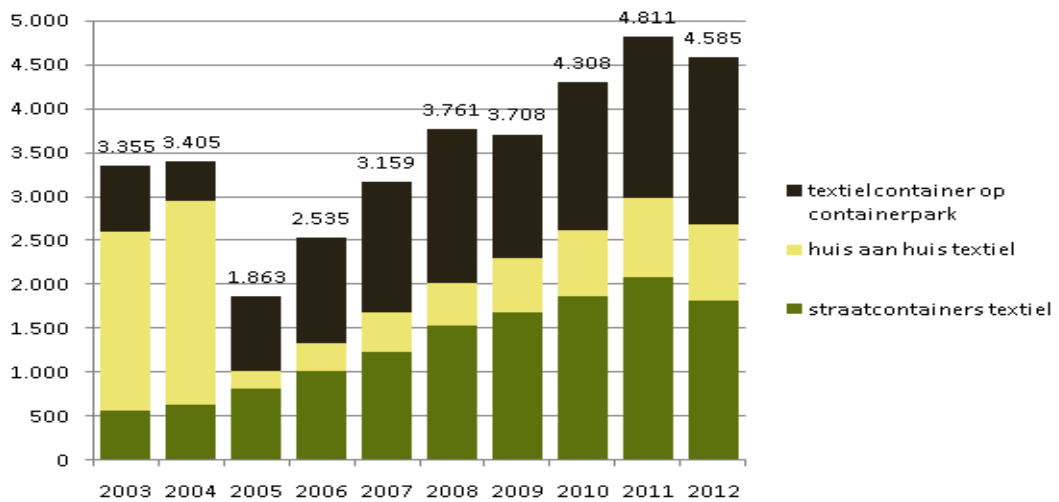

Tabel 5: Evolutie van de inzameling per productgroep in ton

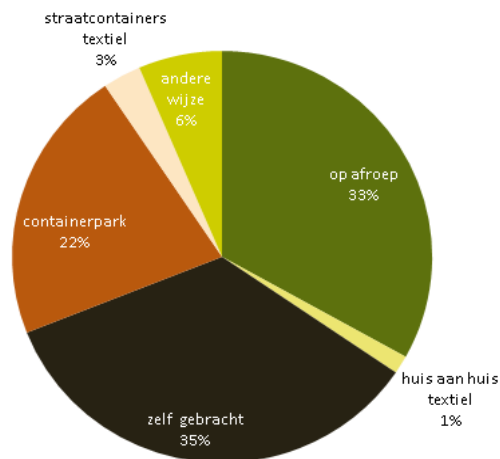
4.2.1 Inzameling textiel en AEEA

De integrale inzameling, activiteiten van de ruimerwerkende centra, focust op de productgroepen textiel en AEEA.

In de voorgaande tabellen stelden we vast dat 2011 een succesvol jaar was voor de integrale inzameling van textiel en AEEA. In de tabellen hieronder focussen we op de inzamelwijzen van deze productgroepen en merken we op dat in 2012 zowel de integrale inzameling van textiel als AEEA daalt.

Tabel 6: evolutie van de integrale inzameling van textiel in ton

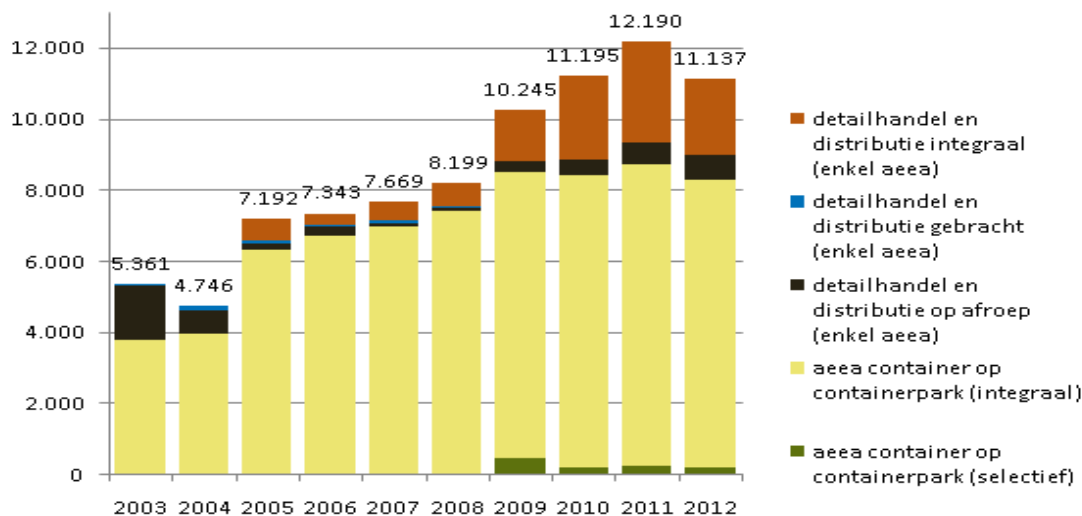

Figuur 4: Alle inzamelingswijzen van textiel, selectief en integraal 2012

Bij de inzamelingswijzen voor textiel stellen we vast dat het merendeel van het textiel nog steeds selectief wordt ingezameld, via de klassieke methode van de burgers die goederen binnenbrengen en laten ophalen.

In tegenstelling tot 2011, een succesjaar voor de integrale inzameling van textiel, stellen we vast dat deze in 2012 gedaald is. De daling wordt toegewezen aan huis-aan-huis en via straatcontainers. Integrale inzameling van textiel wordt als een ruimerwerkende activiteit gecatalogeerd. Deze activiteit is niet bij alle centra even sterk uitgebouwd en het volume verschilt sterk van centrum tot centrum. In 2012 waren er 17 centra die textiel integraal ingezameld hebben waarvan een 8 tal grotere centra met een groot volume; de andere centra nemen een kleiner deel voor hun rekening.

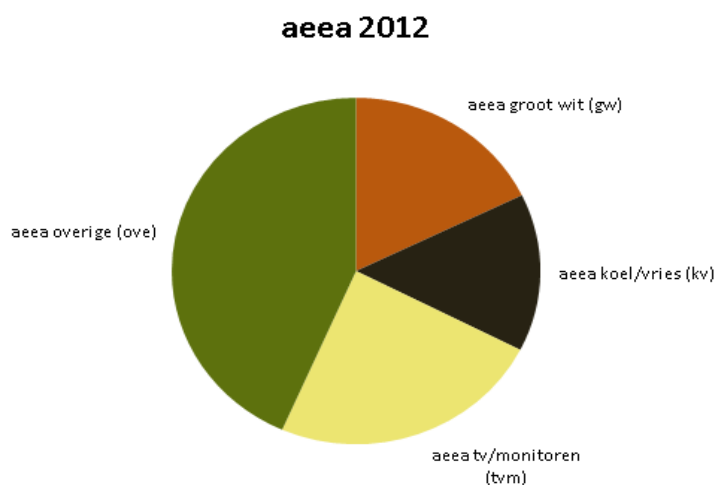
Bij de inzameling van potentieel herbruikbaar AEEA (elektro en elektronica) stellen we het volgende vast: de inzameling op de containerparken is gedaald en heeft duidelijk nog potentieel. Het succes van de inzameling op het containerpark hangt af van de samenwerking en met het bestuur en de begeleiding, inzet en kennis van de parkwachters. Inzameling van kwaliteitsvolle en voor verkoop geschikte AEEA blijft een knelpunt in de sector.

Grafiek 1: evolutie van de inzameling AEEA, integraal en selectief op containerpark

De ingezamelde AEEA via burgers, gebracht en opgehaald is in deze grafiek niet verrekend.

De integrale inzameling van AEEA daalt in alle ruimerwerkende centra (op één kleine stijging na). Vooral het verlies van opdrachten van fijnmazige inzameling bij de meeste grote spelers in deze stroom weegt zwaar door. Wellicht heeft ook de verhuis van een ander belangrijk hergebruikcentrum een rol gespeeld.

Binnen de 4 categorieën ingezameld AEEA merken we op dat in 2012 de productgroep OVE het merendeel voor zijn rekening neemt. OVE zijn allerhande kleinere elektrische en elektronische huishoud en vrijetijdsartikelen.

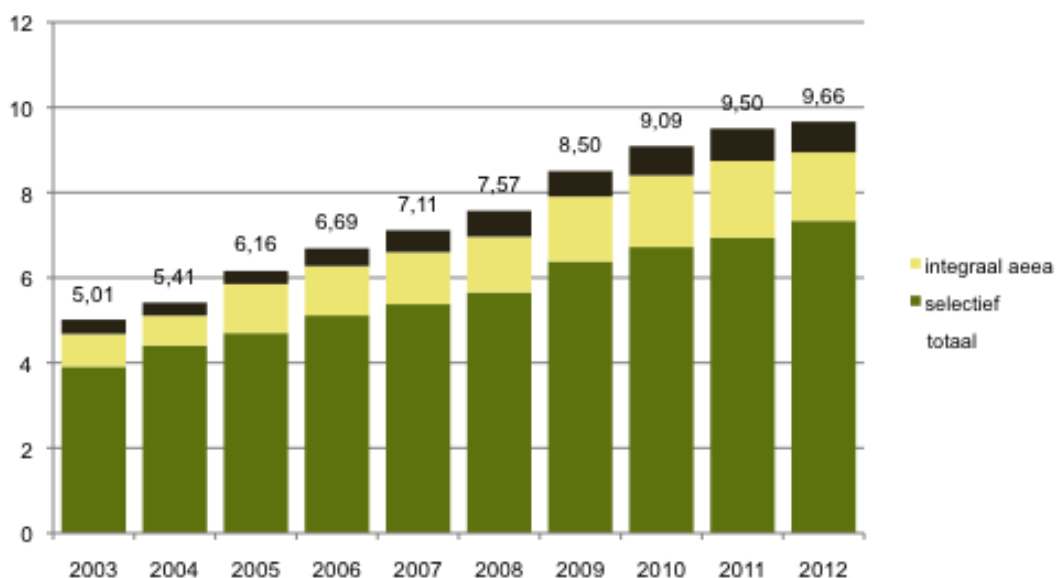
4.3 Inzameling per inwoner / per gemeente

Voor een correcte beoordeling van de inzamelcijfers per centrum en verzorgingsgebied, relateren we de absolute inzamelcijfers aan de inwonersaantallen en berekenen we de gemiddelde inzameling per inwoner.

De groei situeert zich voornamelijk bij de selectieve inzameling en in mindere mate bij de integrale inzameling.

jaar	potentieel herbruikbare goederen			
	selectief kg/inwoner	integraal aeea kg/inwoner	integraal textiel kg/inwoner	totaal kg/inwoner
2003	3,91	0,77	0,34	5,01
2004	4,41	0,70	0,31	5,41
2005	4,70	1,15	0,31	6,16
2006	5,12	1,16	0,42	6,69
2007	5,38	1,22	0,52	7,11
2008	5,66	1,31	0,61	7,57
2009	6,38	1,52	0,60	8,50
2010	6,72	1,68	0,69	9,09
2011	6,94	1,80	0,76	9,50
2012	7,33	1,61	0,72	9,66

Tabel 7: Evolutie van de inzameling per inwoner

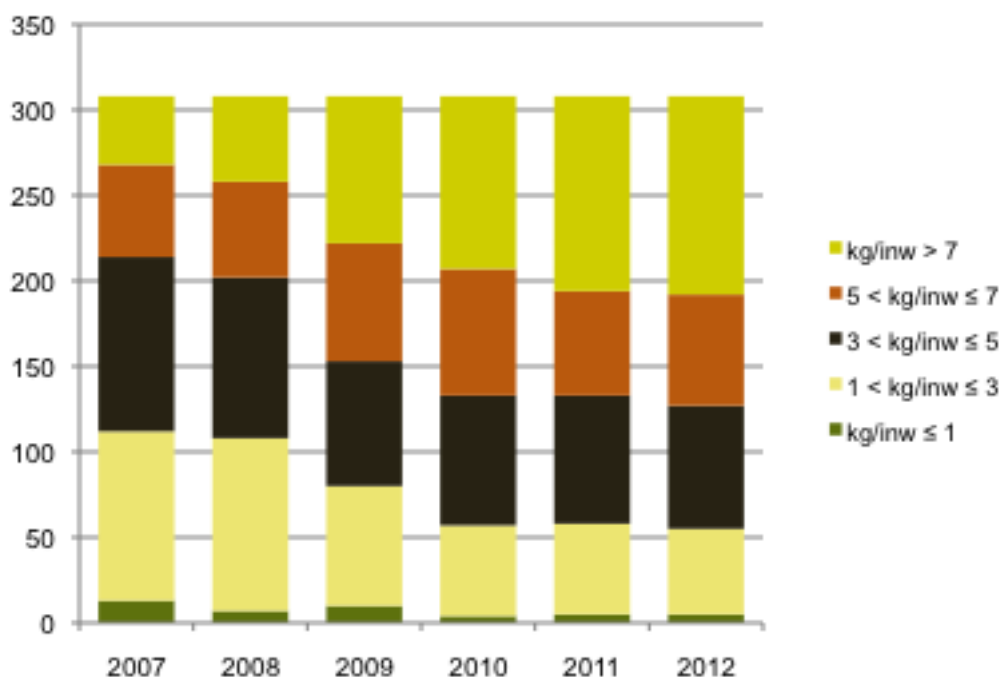
Figuur 5: Evolutie van de inzameling per inwoner (in kilogram)

De basis voor de berekening is de instroom geregistreerd op postcode, zowel selectief als integraal met uitzondering van een gedeelte AEEA (ROS/FOS werking). De belangrijkste instroom komt nog steeds uit de selectieve kanalen, die ook in absolute termen nog steeds de grootste groei tot stand brengen. De gemiddelde inzameling per inwoner over het Vlaamse Gewest heeft inmiddels de kaap van 9,66 kilogram bereikt.

De ruimerwerkende centra halen hogere scores voor zowel de selectieve als de integrale inzameling. Integrale inzameling focust op textiel en AEEA. Deze productgroepen worden zowel selectief als integraal ingezameld.

jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
kg/inw						
kg/inw ≤ 1	13	7	10	4	5	5
1 < kg/inw ≤ 3	99	101	70	53	53	50
3 < kg/inw ≤ 5	102	94	73	76	75	72
5 < kg/inw ≤ 7	54	56	69	74	61	65
kg/inw > 7	40	50	86	101	114	116
totaal	308	308	308	308	308	308

Tabel 8: Verdeling van de Vlaamse gemeenten volgens gemiddelde inzameling per inwoner

Grafiek 2: Verdeling van de Vlaamse gemeenten volgens gemiddelde inzameling per inwoner

We merken op dat de categorie gemeenten met een gemiddelde lage inzameling de laatste jaren stabiel blijft. Het aantal gemeenten dat 7 kg en meer inzamelt kent een stijgende lijn waarbij de meest opmerkelijke in 2010. In hoofdstuk infrastructuur stelden we vast dat er nog 208 gemeenten geen winkel of brengpunt hebben. Dit kan deels opgevangen worden door een goed uitgewerkte inzameling op containerparken en inzameling op afroep. Een aantal centra investeren in alternatieve inzamelwijzes, zoals de mobiele Kringwinkel. Deze initiatieven hebben eerder een sensibiliserende waarde dan wel een economisch potentieel. De inzameling is relatief klein tegenover de kosten van dit opzet.

De samenwerking met de lokale besturen voor de selectieve inzameling werd door de OVAM gestimuleerd door de inbedding en stimulans in de Samenwerkingsovereenkomst SO van het departement LNE, thema afval van de OVAM. Deze overeenkomst loopt af einde 2013. De samenwerkingsovereenkomst tussen de lokale besturen en de kringloopcentra, inclusief de vergoeding, wordt behouden en verankerd in VLAREMA. Het nieuwe model van overeenkomst wordt opgemaakt door KOMOSIE en Interafval in samenspraak met de OVAM.

In het begin van dit hoofdstuk hebben we vermeld dat de inzameling gerapporteerd wordt aan de lokale besturen die op basis van de individuele afspraken uit de overeenkomst een vergoeding betaling voor de ingezamelde goederen, dit is de tonnagevergoeding. De gewichten voor selectieve inzameling worden bepaald aan de hand van de BKN-lijst, waarin een groot gamma aan producten met gemiddelde geschatte en gewogen gewichten is opgenomen. Zonder de tonnagevergoeding is deze dienstverlening verlieslatend voor de sector. Hier komen we nog op terug in het hoofdstuk financieel.

KOMOSIE, de leden en de werkgroepen rond Eclips zijn in 2012 gestart met de evaluatie en analyse van de huidige lijst om een nieuwe actuele en uniforme lijst te maken voor het nieuwe registratiesysteem Eclips dat in alle centra volledig operationeel zal zijn in 2014. De lijst wordt aangepast aan de huidige noden, nieuwe trends, producten en goederen en zal een accuratere rapportage mogelijk maken.

5 Uitgaande goederenstroom

Hoofdstuk 4 handelt over het begin van het kringloopproces: de inzameling van potentieel herbruikbare goederen. In de volgende fases worden de ingezamelde goederen verwerkt (gesorteerd, gepoetst, hersteld) met de uiteindelijke bedoeling een zo groot mogelijk aandeel van de instroom via de kringloopwinkels aan democratische prijzen te verkopen. De goederen die uiteindelijk niet geschikt zijn voor verkoop worden afgevoerd voor recyclage en in laatste instantie voor verbranding. In dit hoofdstuk trachten we een beeld te schetsen van de uiteindelijke bestemming van de ingezamelde goederen.

Kritische succesfactoren en knelpunten voor het resultaat van de verkoop, de uitgaande goederenstroom zijn ook terug te vinden in het hoofdstuk Personeel, Infrastructuur en Financieel die andere facetten van de werking en het voortraject belichten.

5.1 Hergebruik en hergebruikpercentage

Het hergebruik en het percentage kunnen op verschillende manieren berekend worden en zijn afhankelijk van het registratiesysteem van elk centrum. De OVAM en de sector maken afspraken en werken aan eenvormigheid en accuraatheid in de registratie van de goederenstroom en de berekeningsmethode van het hergebruik. Hiervoor zijn afspraken gemaakt met de koepel en de centra. De centra kunnen kiezen voor de exacte berekening op basis van bijvoorbeeld een weeg- of registratiesysteem aan de kassa of kiezen voor een theoretische berekening. De formule voor de theoretische berekening werd afgesproken en vastgelegd met de sector. Het hergebruikpercentage voor de sector berekenen we aan de hand van de theoretische formule waarbij de instroom via de inzamelkanalen als basis genomen wordt. De berekening vindt u terug in de tabel hieronder.

In 2012 werd gemiddeld 61 389 ton ingezameld waarvan gemiddeld 26 563 ton verkocht werd in de Kringwinkels. Uit de gestegen inzameling halen ze opnieuw meer verkoop, meer hergebruik in Vlaanderen.

(1)	2010		2011		2012		verschil	
	(12) ton	(13) %	(14) ton	(15) %	(16) ton	(17) %	(16)-(14) ton	(17)-(15) %
goederenstromen								
(i) inkomende goederenstroom	56.828	100%	59.935	100%	61.389	100%	1.454	
(ia) door kc zelf ingezameld	53.745	95%	56.637	94%	58.889	96%	2.252	1,43%
(ib) geleverd door ROS(+) of FOS	3.083	5%	3.297	6%	2.500	4%	-798	-1,43%
(u) afgevoerde goederen	31.928	56%	33.341	56%	33.781	55%	440	-0,60%
(u1) recyclage textiel	4.250	7%	4.201	7%	4.125	7%	-75	-0,29%
(u2) recyclage metaal	1.711	3%	1.687	3%	1.745	3%	58	0,03%
(u3) recyclage hout	3.288	6%	3.590	6%	4.247	7%	657	0,93%
(u4) recyclage glas	212	0%	230	0%	277	0%	47	0,07%
(u5) recyclage porselein	597	1%	560	1%	657	1%	96	0,13%
(u6) recyclage papier	1.264	2%	1.526	3%	1.792	3%	267	0,37%
(u7) recyclage aeea	16.434	29%	16.921	28%	16.551	27%	-370	-1,27%
(u8) recyclage andere	136	0%	190	0%	260	0%	71	0,11%
(u9) restafval	3.504	6%	3.830	6%	4.128	7%	298	0,33%
(u10) instroom-uitstroom andere kld	533	1%	606	1%	-2	-0%	-608	-1,01%
theoretisch hergebruik	25.056	44,1%	27.214	45,4%	27.441	44,7%	227	-0,71%
beginvoorraad	-3.214	-6%	-3.371	-6%	-3.991	-7%	-621	-0,88%
eindvoorraad	3.371	6%	3.991	7%	3.825	6%	-166	-0,43%
(u22) verkoop aan handelaars	330	1%	186	0%	610	1%	423	0,68%
(u23) export	660	1%	428	1%	601	1%	173	0,26%
verkoop via eigen winkels	23.754	41,8%	25.359	42,3%	26.563	43,3%	1.204	0,96%

Tabel 9 : Bepaling van het theoretisch hergebruik (inclusief voorraadwijziging)

Het gemiddelde hergebruikpercentage uit de verkoop van de winkels is licht gestegen van 42,4% naar 43,3%. Dit percentage is evenwel sterk afhankelijk van de productgroep en het inzamelkanaal.

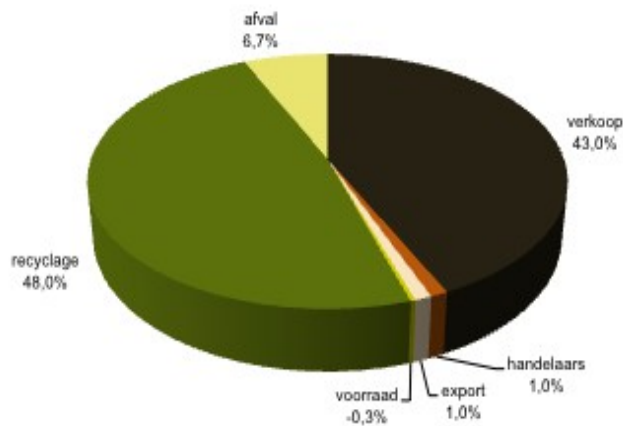
Het hergebruikpercentage van AEEA lichten we hieronder toe. Dit ligt op 11% en is veel lager dan het algemeen gemiddelde. Dit betekent dat het hergebruik van alle andere productgroepen, zonder AEEA op ongeveer 60% komt. De stijging zet zich door in de groep van de andere producten, aangezien het hergebruik AEEA afgelopen jaar daalde van 13% naar 11%. De 3 107 ton extra inzameling levert 1 847 ton meer hergebruik op. De helft van de totale recyclage is AEEA. Het aandeel restafval dat ooit 10 à 11% bedroeg, blijft de laatste jaren beperkt tot ongeveer 7%.

De uitsplitsing tussen AEEA enerzijds en overige producten anderzijds toont ook aan dat bij AEEA 89% gerecycleerd en slechts gemiddeld 5% verkocht wordt. Dit is ook terug te vinden in de andere figuren over de productgroepen. Voor de productgroep AEEA treedt de sector vooral op als tussenpersoon in het hergebruiks- en recyclageproces.

We kunnen het verkochte product niet koppelen aan het inzamelkanaal. We kunnen wel het hergebruikpercentage op de AEEA-fracties enerzijds (voornamelijk integrale inzameling) en op de andere fracties anderzijds vergelijken over de jaren.

(1)	2010		2011		2012		verschil	
	(12) ton	(13) %	(14) ton	(15) %	(16) ton	(17) %	(16)-(14) ton	(17)-(15) %
goederenstromen								
(i) inkomende goederenstroom	18.981	100%	19.548	100%	18.583	100%	-965	
(ia) integraal	10.504		11.355		10.215		-1.140	
(ib) selectief	8.477		8.192		8.368		175	
(u) afgevoerde goederen	16.434	87%	16.921	87%	16.551	89%	117	2,51%
(u7) recyclage aeea	16.434	87%	16.921	87%	16.551	89%	117	2,51%
theoretisch hergebruik	2.547	13%	2.627	13%	2.032	11%	-516	-2,51%
verkoop via eigen winkels	2.547	13%	2.627	13%	2.032	11%	-516	-2,51%

tabel 10: theoretisch hergebruik van AEEA (incl. voorraadwijziging)

Figuur 6: Verwerking van de totale inzameling naar hergebruik, recyclage en afval

De totale verhoudingen (recyclage 48% - verkoop 43% - restafval 6,7%) vindt u in de figuur hierboven.

Nieuwe pistes voor meer hergebruik zijn diensten op maat voor bedrijven die een toegevoegde waarde geven aan afgedankte materialen. Andere projecten gaan richting ecodesign: ontwerpen van gebruiksvoorwerpen en meubels aan de hand van de gerecupereerde materialen uit niet verkoopbare stocks goederen uit de klassieke inzameling. Bijkomende diensten zoals 'pimpen' en artisanal herstellen van meubelen en andere artikelen zijn activiteiten die in een onderzoeks- en testfase zijn in de sector. Deze activiteiten worden door een aantal centra ook georganiseerd onder de vorm van workshops, een middel om klanten te sensibiliseren en te binden. De koepel KOMOSIE en een aantal centra zullen ook de administratieve en praktische aanpak van de Repair Cafés ondersteunen, een complementair en duurzaam initiatief voor levensduurverlenging van producten en materialen. Zo werken de kringloopcentra mee aan het proces om de burgers te laten participeren in duurzame ontwikkeling en duurzame consumptie. Een aantal centra werken ook product-dienst combinaties uit voor bedrijven en lokale besturen.

De OVAM stelt lokaal hergebruik bij Vlaamse burgers en bedrijven als prioriteit en doelstelling voor de erkende kringloopcentra. Alternatieve vormen van verkoop waaronder ook bulkverkoop van niet verkoopbare goederen, in binnen- en buitenland is geen klassieke winkelverkoop.

De impact van de nieuwe diensten en producten is nog beperkt maar vanuit milieu- en tewerkstellingsstandpunt verdient dit aanmoediging en ondersteuning. Onderlinge samenwerking is aangewezen om de voorraden en het productieproces te optimaliseren, zowel economisch als ecologisch. De activiteiten op basis van materialen die vrijkomen bij de verwerking van de aanvaarde goederen, zijn niet vergunningsplichtig. Een aantal activiteiten gaan richting voorbereiding op hergebruik, ook opgenomen in het materialenbeleid.

Het project Zicht op hergebruik dat het nieuwe registratiesysteem Eclips uitwerkt, focust op alle facetten van de goederenstroom waaronder ook de berekening van het hergebruik. Hierbij wordt rekening gehouden met de nieuwe types dienstverlening en verkoop. Voor de OVAM is transparantie en eenvormigheid in registratie en rapportage een noodzaak om de nieuwe trends in kaart te brengen, op te volgen en waar mogelijk en gewenst ondersteuning hiervoor uit te werken.

5.2 Hergebruik – winkerverkoop per productgroep

Het hergebruikpercentage en de winkerverkoop worden beïnvloed door diverse factoren. Enerzijds door de kwaliteit en het potentieel aan herbruikbare goederen en de methodes om in te zamelen; Anderzijds door de bekwaamheid en inzet van het personeel om de goederen goed te sorteren, te herstellen en te verkopen. Onmisbare schakels zijn eveneens accuraat, duidelijk en eenvormig registreren en de goederenstroom opvolgen in zijn totaliteit.

De klassieke kringloopcentra halen een gemiddeld hergebruikpercentage van 66%, terwijl dit voor de ruimerwerkende op 42% ligt. Dit percentage ligt voor de klassieke centra iets lager dan vorig jaar, maar voor de ruimerwerkende is het hergebruik met 2% gestegen. Dit bevestigt onze algemene vaststellingen over het gestegen hergebruikpercentage.

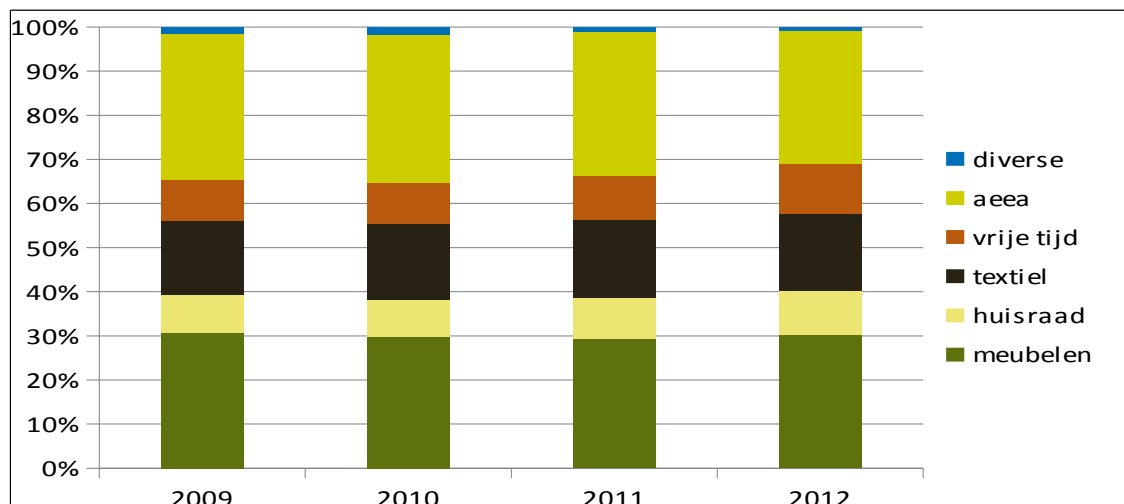
De verdeling van de hergebruikpercentages over de productgroepen wordt hier bevestigd. Op AEEA ligt dit op slechts 10 à 11%, terwijl dit voor de overige productgroepen eerder boven de 60% ligt. Ook voor textiel ligt het hergebruik (inclusief export) nog boven de 60%. Gaan we er van uit dat alle export uit de productgroep textiel komt, dan realiseert de sector (exclusief export) nog steeds een hergebruikpercentage van 56%. Textiel vertegenwoordigt een derde van de totale omzet waarbij ongeveer 68% uit selectieve inzameling komt. De verdeling en analyse van de inzamelingsmethodes en productgroepen vindt u in hoofdstuk 3. De verkochte goederen zijn niet meer te linken aan de inzamelingswijze maar analyses toonden aan dat de integrale inzamelwijzes het hergebruik verhogen maar in beperkte mate.

De groep AEEA heeft aan de instroom het grootste aandeel. De integrale inzamelkanalen nemen het merendeel in maar resulteren in een lager hergebruiks- en verkoopspercentage per productgroep. We merken op dat de grootste verkoop in de groep elektrische en elektronische apparaten ingenomen worden door de categorie OVE. Dit staat voor 'overige': kleine elektrische toestellen voor o.a. vrije tijd, keukens en verzorging en tuingerief. Vooraleer de ingezamelde elektro en elektronica als 2hands kunnen verkocht worden, ondergaan ze een grondig proces van controle en herstelling op gebied van energie en milieubelasting. De voor hergebruik geschikte toestellen krijgen een door de sector ontwikkeld energielabel 'Ecoscore' en de wettelijke garantie van 1 jaar. De kringloopsector is officiële partner voor producthergebruik in het Recupel-systeem en past de door de OVAM ontwikkelde hergebruikscriteria al grotendeels toe. Het finale hergebruik van AEEA is afhankelijk van de kwaliteit van de ingezamelde goederen, het beschikbare personeel en faciliteiten voor herstelling en het aanbod van herbruikbare goederen bij partners.

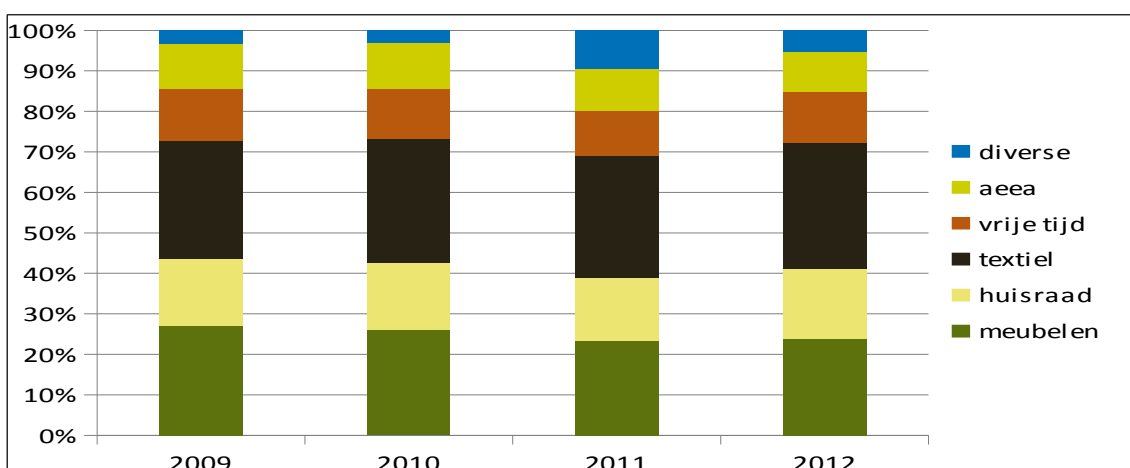
De onderstaande tabel en grafieken geven de evolutie weer van zowel de inzameling, het hergebruik en de omzet. De rentabiliteit van de verschillende productgroepen wordt visueel weergegeven op basis van 3 belangrijke elementen in de analyse van de goederenstroom waarbij opmerkelijke verschillen en verschuivingen op te merken zijn, bijvoorbeeld bij AEEA en textiel. De productgroepen meubelen, AEEA en textiel zijn de grootste bij de inzameling, ongeveer elk een derde van het totaal. Bij het hergebruik en de omzet zien we andere tendensen.

(1)	2009		2010		2011		2012		verschil	
	(10) ton	(11) %	(12) ton	(13) %	(14) ton	(15) %	(16) ton	(17) %	(16)-(14) ton	(17)-(15) %
fracties										
meubelen	9.699	41%	10.006	40%	10.410	38%	10.731	38%	321	0,01%
huisraad	2.853	12%	2.972	12%	3.719	14%	3.939	14%	220	0,38%
textiel	4.783	20%	5.441	22%	6.387	23%	6.697	24%	310	0,41%
vrije tijd	3.195	13%	3.389	14%	3.749	14%	3.911	14%	162	0,17%
aeaa groot wit (gw)	684	3%	681	3%	696	3%	600	2%	-96	-0,42%
aeaa koel/vries (kv)	229	1%	287	1%	332	1%	278	1%	-54	-0,23%
aeaa tv/monitoren (tvr)	-43	-0%	121	0%	236	1%	153	1%	-83	-0,32%
aeaa overige (ove)	1.717	7%	1.004	4%	1.356	5%	1.359	5%	4	-0,13%
aeaa totaal	2.587	11%	2.092	8%	2.620	10%	2.390	8%	-229	-1,10%
diverse	683	3%	813	3%	441	2%	493	2%	53	0,14%
totaal	23.800	100%	24.712	100%	27.325	100%	28.162	100%	836	-

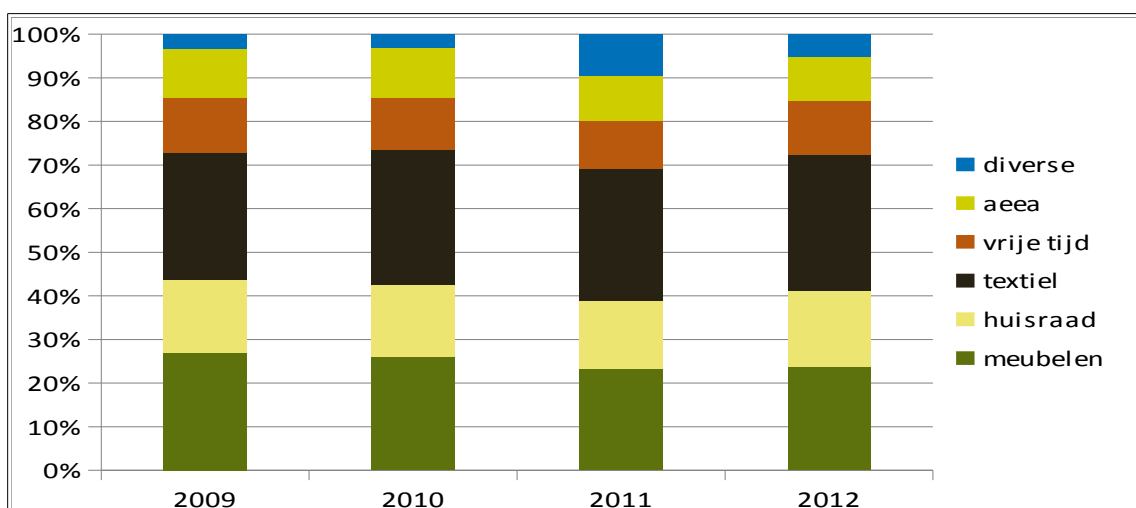
Tabel 12: verkoop per productgroep

Figuur 7: evolutie van de inzameling per productgroep

Figuur 8: evolutie van het hergebruik per productgroep

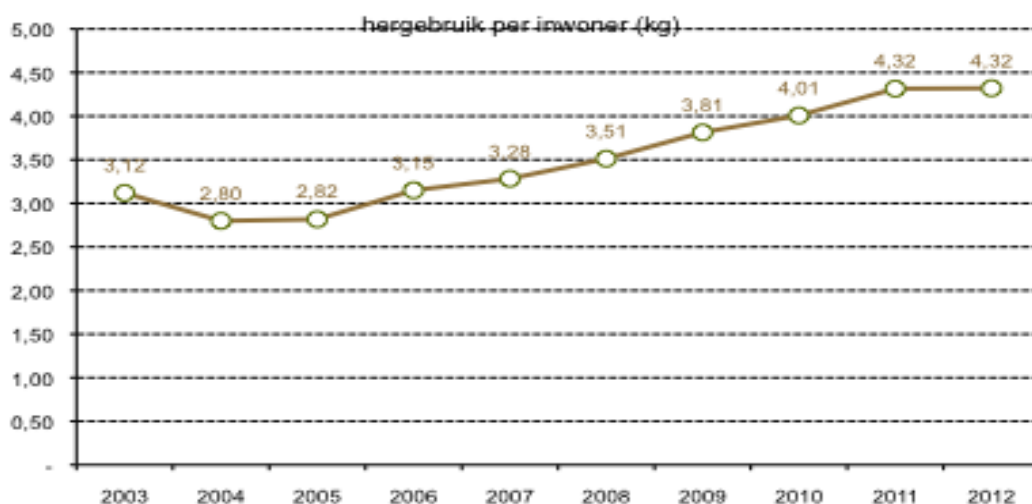
Figuur 9: evolutie van de omzet per productgroep

5.3 Hergebruik per inwoner

Het licht afgenomen hergebruikpercentage tegenover een eveneens licht toegenomen inzameling, resulteert in een stabilisatie van het hergebruik per inwoner. Gemiddeld realiseert de sector nu een hergebruik van 4,32 kg/inwoner. Dit is het theoretisch hergebruik, inclusief export en verkoop aan handelaren. Dit betekent wel dat er in 3 jaren nog 14% van de weg moet afgelegd worden naar de doelstelling van 5 kg/inwoner.

De doelstelling in het UMBHA vermeldt 5 kg/ hergebruik per inwoner tegen 2015. De stijging van dit percentage is de laatste jaren minder fors dan voorheen. De inzamelwijzes en methodes werden reeds uitgebreid en waar mogelijk maximaal benut. Zoals vermeld onder het hoofdstuk inzameling, hangt het succes van de inzameling af van diverse factoren zoals samenwerking met de lokale besturen, geografische en logistieke factoren.

Het hergebruik kan niet bepaald worden per gemeente omdat de verkoop niet per adres of persoon wordt bijgehouden. Niet alle steden en gemeenten hebben een Kringwinkel of werkplaats van een kringloopcentra.

Tabel 11: evolutie van hergebruik per inwoner (inclusief voorraadwijziging)

5.4 Aantal klanten

De sector registreert het aantal klanten aan de hand van de kasverrichtingen in de winkels. Deze registratie geeft een goede indicatie van het bereik van de kringloopsector naar de inwoners in het Vlaamse Gewest. Deze registratie gaf voor 2012 een totaal van 4 974 620 betalende klanten tegenover 4 364 018. De stijging is evenwel minder spectaculair dan ze lijkt, aangezien in 2011 5 centra hun aantal betalende klanten niet opgaven in de bevraging.

In elk geval neemt dit cijfers toch jaarlijks toe en haalt de sector nu een bereik van 70 geregistreerde verkopen op 100 inwoners. De doelstelling voor 2015 is 4 miljoen klanten bereiken. KOMOSIE peilt naar de klantentevredenheid van zowel bringers- als ophaalklanten en voert een dynamisch en professioneel marketingbeleid voor haar leden, hoofdzakelijk via de merknaam de Kringwinkel. Het subsidiebesluit en het Uitvoeringsplan UMBHA nemen ook sensibilisatie van de klanten en communicatiecampagnes als taakstellingen en middel om de doelstelling te bereiken.

6 Personeel

De kringloopsector is gegroeid vanuit het samengaan van meerdere doelstellingen. De oorsprong van veel centra is terug te vinden bij initiatieven voor en met kansarmen. Vrijwilligersinitiatieven evolueerden tot volwaardige vzw's waaronder het merendeel sociale werkplaatsen. Er zijn binnen de sector 27 centra van de 31 erkend als sociale werkplaats. Zij worden gesubsidieerd door het Vlaams Subsidieagentschap Werk en Sociale Economie en moeten voldoen aan een aantal voorwaarden waaronder onder meer opleiding, vorming, begeleiding en rapportering over de doelgroep. De subsidie wordt integraal gespendeerd aan de personeelskosten en de opleidingskosten. Subsidies komen aan bod in het hoofdstuk Financieel. In een latere fase bij de structurering en uitbreiding van de sector in de jaren 90 werd de milieudoelstelling toegevoegd aan de doelstelling sociale tewerkstelling.

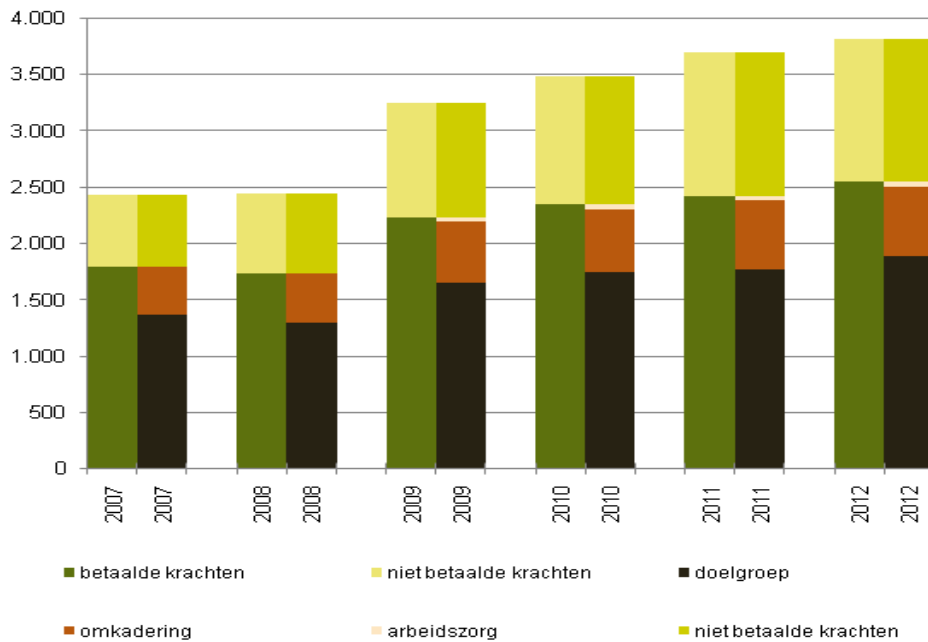
De inzetbaarheid en kwalificaties van de doelgroepmedewerkers bepalen mee het succes van het kringloopcentrum waaronder ook de resultaten van de inzameling, de verwerking en de verkoop. De rentabiliteit van deze groep werkkrachten ligt meestal lager dan gelijkaardige tewerkstelling in de reguliere sector. Deze krachten komen vaak niet meer in aanmerking voor laaggeschoolde jobs in de reguliere sector door de langdurige werkloosheid, onvoldoende kwalificaties en noodzaak aan intensieve opleiding en begeleiding. De sociale werkplaatsen waaronder de kringloopcentra geven deze groep wel kansen door intensieve opleiding en begeleiding met het oog op re-integratie op de arbeidsmarkt maar met soms weinig garanties op de functieinvulling. De term doelgroep vermeld in dit hoofdstuk refereert naar de langdurig werklozen en kort- en laaggeschoolde werkkrachten die ook gekend zijn onder de benaming gesco en sine statuten. Arbeidszorg is een andere vorm van sociale tewerkstelling voor een specifieke doelgroep van werklozen die door hun problematiek niet in aanmerking voor de basis voorwaarden van de sociale werkplaatsen.

In het verleden werden initiatieven als herstelarbeid en ateliers voor revisie van producten opgericht. Uitbreiding naar meer herstel en revisie activiteiten is niet voor alle centra haalbaar. In sommige gevallen wordt de activiteit gecentraliseerd in een regionaal centrum dat meerdere centra bedient.

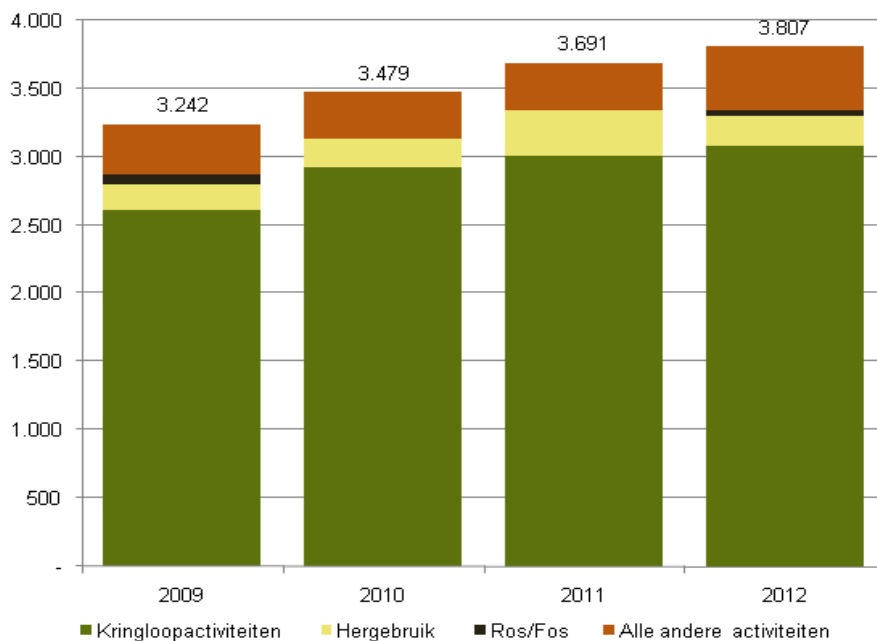
Het ketenbeheer van materialen en grondstoffen biedt nieuwe kansen voor de sociale tewerkstelling. Hierbij denken we aan voorbereiding op hergebruik en recyclage waarbij de kringloopsector een partner kan zijn voor de professionele en beroepssector actief in materialen en grondstoffen. Door de kennis van het verwerken en bewerken van producten en materialen kan deze doelgroep ook een nuttige bijdrage leveren in het proces om duurzaam te ontwerpen met het oog op ontmanteling voor hergebruik en recyclage.

6.1 Tewerkstelling in voltijdse equivalenten

Figuur 10 toont de evolutie van de jaarlijkse tewerkstelling opgesplitst in betaalde en niet betaalde statuten. In de groep betaalde statuten, het onderste deel van de grafiek per jaar, vinden we het totaal betaalde aan de linkse zijde : 2 541 VTE en 3 subcategorieën uit de betaalde statuten aan de rechtse zijde : de doelgroep, het grootst met 1879 VTE, gevolgd door de betaalde omkadering (administratief en werkvloer) en een klein aandeel arbeidszorg. Het bovenste blok vertegenwoordigt de niet betaalde statuten waaronder vrijwilligers en artikel 60 en werknemers waarvan niet de volledige loonkost door het centrum gedragen wordt. Deze groep wordt niet verder uitgesplitst in omkadering of doelgroep en is daarom in beide blokken even groot.

Figuur 10: Evolutie van het aantal VTE tewerkgesteld in de Vlaamse kringloopcentra

Figuur 11: Evolutie van de tewerkstelling in VTE volgens de hoofdactiviteiten

In figuur 11 geven we de totale tewerkstelling in VTE weer opgesplitst volgens de hoofdactiviteiten. Het merendeel van de tewerkstelling vindt plaats in de klassieke kringloopwerking waaronder de inzameling, sorteren en herstellen en de verkoop van de goederen. De entiteiten “hergebruik” en ROS/ FOS vormen samen de tewerkstelling van de activiteit rond inzameling en herstelling van AEEA. Er zijn 10 volwaardige hergebruikcentra in de sector, waarvan het merendeel met een ROS/FOS activiteit. Deze stellen 222 VTE te werk.

De tewerkstelling in de “andere activiteiten” behoren niet tot de kringloopsector maar zijn een deel van de tewerkstelling van de sociale werkplaatsen. Dit gaat om diverse diensten zoals naaiateliers en energiesoepers.

De rapportage en opvolging van de tewerkstelling in de sociale werkplaatsen wordt opgevolgd door het subsidieagentschap van het departement Werk en Sociale Economie. Sinds 2011 werken we samen met het subsidieagentschap voor de bevraging en opvolging van de gegevens over tewerkstelling.

Noch het aanbod, noch de beschikbare aantallen van doelgroepmedewerkers, laaggeschoolden en langdurig werklozen, kunnen overal in de sector aan de specifieke vraag voldoen. Sommige jobs vragen een specifieke vakkennis of algemene beroepservaring om de taken goed en deskundig uit te voeren. Sommige centra vinden geen of onvoldoende gekwalificeerd personeel binnen de doelgroep uit hun regio. Het aanbod voldoet hier niet aan de vraag. Opleiden en begeleiden van deze werknemers met voldoende kwalificaties is intensief qua tijd en personeelskost voor de centra. De centra moeten extra inspanningen leveren zowel financieel als organisatorisch om personeel met onvoldoende kwalificaties bij/om te scholen en op te leiden. Dit is niet altijd haalbaar of economisch verantwoord. De loonsubsidies volstaan dan ook niet om dit euvel te verhelpen.

De OVAM heeft als derde doelstelling voor de sector 3000 VTE sociale tewerkstelling tegen 2015. De vrijwilligers en niet door de centra betaalde statuten (bv artikel 60) worden niet meegerekend voor de doelstelling. De aantallen in figuur 11 zijn gebaseerd op het totaal aantal VTE, inclusief niet betaalde statuten. Deze groep vertegenwoordigt 1 266 VTE van het totaal. Het aandeel VTE dat in aanmerking komt voor de doelstelling bedraagt 2 541.

7 Financiële positie

De resultatenrekening

RESULTATENREKENING		2010		2011		2012	
I.	Bedrijfsopbrengsten	87.952	99%	97.095	99%	102.027	99%
I.A.	Omzet	44.101	50%	48.893	50%	52.560	51%
I.B.	Voorraadwijzigingen	225	0%	117	0%	241	0%
I.C.	Geproduceerde vaste activa	-	-	100	0%	47	0%
I.D.	Subsidies	41.828	47%	45.777	47%	46.188	45%
	naar oorsprong:	41.828		45.777		-	
	naar gebruik:	41.828		45.777		-	
I.E.	Andere bedrijfsopbrengsten	1.799	2%	2.208	2%	2.991	3%
II.	Bedrijfskosten	82.847	93%	91.831	94%	99.500	96%
II.A.	Aankopen	2.313	3%	2.541	3%	2.513	2%
II.B.	Diensten en diverse goederen	14.298	16%	16.299	17%	18.107	18%
II.C.	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioen	60.839	69%	66.724	68%	72.137	70%
II.D.	Afschrijvingen	4.257	5%	5.239	5%	6.169	6%
II.E.	Waardeverminderingen	347	0%	-2	-0%	2	0%
II.F.	Voorzieningen voor risico's & kosten	180	0%	375	0%	-145	-0%
II.G.	Andere bedrijfskosten	613	1%	655	1%	718	1%
I.G.	Als herstructureringskosten geact	-	-	-	-	-	-
III.	Bedrijfsresultaat	5.106	6%	5.264	5%	2.527	2%
IV.	Financiële opbrengsten	459	1%	469	0%	528	1%
V.	Financiële kosten	1.164	1%	1.258	1%	1.331	1%
VII.	Uitzonderlijke opbrengsten	331	0%	278	0%	731	1%
VIII.	Uitzonderlijke kosten	814	1%	130	0%	259	0%
IX.	Belastingen op het resultaat	-	-	-	-	-	-
X.	Resultaat van het boekjaar	3.917	4%	4.624	5%	2.195	2%

Tabel 13: evolutie van de resultatenrekening over de laatste jaren

Het totaal van de opbrengsten in de sector stijgt voor het eerst boven de 100 miljoen euro. Het aandeel van de eigen inkomsten (omzet) ligt iets boven de 50% van de totale ontvangsten, terwijl de subsidies goed zijn voor minder dan de helft. Dit laatste percentage daalt over de jaren. Aan de kostenzijde stellen we vast dat de personeelskosten goed zijn voor 70% van de totale inkomsten. Kosten van aankopen van goederen vinden we niet terug in de resultatenrekening. De goederen worden immers gratis verkregen en mogen overigens ook vanuit de specifieke btw-regelgeving niet worden aangekocht. De beperkte kosten die we terugvinden hebben te maken met bijkomende kosten met betrekking tot de behandeling van goederen. De bedrijfskosten zijn in 2012 verder gestegen waardoor ook het netto resultaat gehalveerd werd.

Het is duidelijk dat de opbrengsten van de sector, naast uit de eigen omzet, voornamelijk uit tewerkstellingssubsidies komen. Alle overige subsidies samen maken "slechts" 10% uit van de totale opbrengsten van de kringloopsector. Toch zijn elk op zich bijzonder belangrijk voor de financiële leefbaarheid van de centra. De subsidies die enkel voor milieudoelinden aangewend wordt zijn deze van de OVAM en intercommunales. De aanwending van de OVAM subsidies worden bepaald door het besluit van de kringloopcentra. De OVAM volgt dit jaarlijks op en heeft de mogelijkheid om de besteding gericht te bepalen. De keuze bestaat onder andere uit werkingskosten voor inzameling en verwerking van goederen, investeringen, communicatie en sensibilisering. De subsidies van de gemeentebesturen (1% van de bedrijfsopbrengsten) zijn goed voor 25% van het resultaat van de sector. Deze worden hoofdzakelijk ingezet voor de algemene werking met een bijdrage aan de milieudoelinden (hergebruik) maar verschillen van centrum tot centrum. De OVAM subsidies worden uitbetaald in 2 delen, eerste deel gebaseerd op het inwonersaantal en de bevolkingsdichtheid van hun verzorgingsgebied; het tweede deel is gebaseerd op de gecontroleerde klassieke winkelverkoop in kilo. Het budget voor de subsidies

vastgelegd via het MINA van het departement LNE, blijft de laatste jaren ongewijzigd op 898 000 euro en volgt niet de stijging van de inzameling, verkoop en werkingskosten. Zonder de jaarlijks vastgelegde subsidies komt de leefbaarheid en het behalen van de doelstellingen in het gedrang.

De tonnagevergoedingen, met grote onderlinge verschillen, worden uitgekeerd door de gemeenten of intercommunales voor selectieve inzameling van diverse fracties. Deze vergoedingen worden via een overeenkomst tussen de gemeenten en inzamelaars afgesproken en zijn jaarlijks indexeerbaar. Ook andere ophalers, niet uit de sector, kunnen een overeenkomst sluiten met de gemeenten. Deze vergoedingen hebben over de laatste drie jaren de tendens van de instroom en het hergebruik gevolgd en zijn dan ook sterk gestegen. Het belang van deze vergoedingen in het geheel van de ontvangsten van de sector mag niet onderschat worden. De tonnagevergoedingen zorgen immers voor 4% tot 5% van de totale ontvangsten. Zonder deze vergoeding is de selectieve inzameling economisch niet haalbaar voor de centra. Het kader en de verankering van de samenwerking en de tonnagevergoeding hebben we ook toegelicht bij de inzameling.

8 Conclusies en aanbevelingen

De kringloopsector blijft een belangrijke partner en schakel in het materialenbeleid. Enerzijds zijn ze de erkende partners voor producthergebruik en milieuverantwoorde consumptie. Anderzijds spelen ze een belangrijke rol bij de realisatie van de doelstelling en hoog te scoren op : Preventie van afvalstoffen, hergebruik van producten en materialen via herstelarbeid. Herstelarbeid en de levensduurverlenging van producten, via particuliere en professionele activiteiten, heeft nog veel groeipotentieel. Dit biedt nieuwe groeikansen voor de sector voor zowel de tewerkstelling als het behalen van de doelstelling hergebruik.

De werking is via de 31 centra en meer dan 100 winkels ingebed in heel Vlaanderen en ongewijzigd sinds 2007. Het aantal winkels stijgt wel en wordt gekenmerkt door onderlinge veranderingen zoals verhuis, schaalvergroting van de winkels en werkplaatsen en opening van nieuwe winkels. Een knelpunt bij sommige centra is en blijft, de beschikbaarheid en betaalbaarheid van geschikte werkplaatsen en winkellocaties.

De verankering, erkenning en ondersteuning van de sector via het ministerieel besluit en andere beleidsinstrumenten zijn onmisbaar om de inzet voor producthergebruik, afvalpreventie en duurzame consumptie op een duurzame en krachtige manier te garanderen. De lokale besturen hebben een belangrijk rol en taak om deze doelstellingen bij de burgers met blijvend effect te promoten en te bevorderen. De samenwerking met erkende kringloopcentra, de vergoeding en de communicatie hierover zijn belangrijk om de doelstellingen te halen. Dit was tot einde 2013 opgenomen in de Samenwerkingsovereenkomst van het departement LNE, thema afval. Nieuwe verankering is noodzakelijk om de dienstverlening te garanderen en producthergebruik als prioritaire actie te blijven stimuleren. Dit wordt door de OVAM voorzien in VLAREMA, de bekrachtiging is voorzien voor 2014. Een nieuwe modelovereenkomst wordt uitgewerkt door KOMOSIE en Interafval in samenwerking met de OVAM.

De koepel en de leden ondersteunen en nemen deel aan de acties uit het Vlaams Materialenprogramma. Ze zijn ook partner in proefprojecten voor het ketenbeheer van diverse materialenkringlopen en nieuwe product-dienstmodellen.

De inzameling blijft groeien, van 59 935 ton in 2011 naar 61 389 ton in 2012. De gemiddelde inzameling per inwoner in het Vlaamse gewest bedraagt 9,5 kg per inwoner. Klassieke centra, waarvan er 13 actief zijn die enkel selectief inzamelen bij burgers en bedrijven en zijn vaak gelegen in een dunbevolkt gebied en kleiner qua structuur. Deze halen gemiddeld minder per rit en per inwoner op. Het hergebruikpercentage bij de klassieke centra scoort wel gemiddeld hoger tot 60%. De integrale inzameling is een methode om meer lokaal producthergebruik te halen en moet deze focus behouden. Integrale inzameling wordt georganiseerd voor textiel en AEEA, positieve stromen met ook andere legale, illegale en commerciële spelers actief op de markt die de mogelijkheid hebben om de lokale besturen te vergoeden voor deze inzameling. De erkende kringloopcentra kunnen niet betalen voor de verkregen goederen noch de dienstverlening aanrekenen. Het volume van de integrale inzameling verschilt sterk van centrum tot centrum waarbij een 8tal grotere centra het merendeel van het volume voor hun rekening nemen voor textiel en de 10 hergebruikcentra voornamelijk het volume integrale inzameling van AEEA bepalen. De integrale inzamelingen van AEEA en textiel zijn in 2012 gedaald door wijzigingen in afspraken voor de inzameling en de beschikbare infrastructuur bij grote centra. De kwaliteit van en de toegang tot de voor hergebruik geschikte AEEA blijft een knelpunt voor de sector.

De erkende kringloopcentra kunnen niet betalen voor de ingezamelde goederen of de dienstverlening ook niet aanrekenen. Voor de selectieve inzameling krijgen de centra tonnagevergoeding van de lokale besturen die slechts gedeeltelijk de kosten voor deze dienstverlening dekt maar onmisbaar is voor de economische leefbaarheid. De grootte van de vergoeding verschilt sterk van gemeente tot gemeente. De tonnagevergoeding komt onder druk te staan door het wegvallen van de stimulans via de Samenwerkingsovereenkomst van LNE, thema afval, en de slechte financiële situatie en besparingen van een aantal gemeenten. De inzameling en de kwaliteit van de ingezamelde goederen wordt ook negatief beïnvloed door het groeiend aanbod van private en commerciële initiatieven in 2ehands activiteiten en levensduurverlenging van materialen en producten. Maar dat is eigenlijk geen slechte zaak voor het duurzaam materialenbeleid.

Het UMBHA (Uitvoeringsplan voor milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen), actieprogramma 6, bepaalt de doelstellingen en ondersteunt de erkende kringloopcentra. In het UMBHA krijgen de lokale besturen de opdracht om de selectieve inzameling waaronder ook kringloopgoederen te organiseren in hun gemeente/werkingsgebied.

De eerste doelstelling uit het UMBHA is 5 kg hergebruik in 2015. De groei vertraagt en is de laatste jaren te wijten aan de tendensen inzake de inzameling, de tewerkstelling en de socio-economische situatie.

Het hergebruik nam in 2012 sneller toe dan de inzameling. Het gemiddelde hergebruikpercentage van 45% verbergt de sterke resultaten uit de selectieve en klassieke inzameling die afgezwakt wordt door de integrale inzameling van voornamelijk AEEA. Continue ondersteuning en sturing door de OVAM en overleg met de stakeholders blijven noodzakelijk om milieuverantwoord producthergebruik van AEEA via de kringloopcentra te garanderen en aan te moedigen.

Voor de sector blijven de belangrijkste productgroepen meubelen, textiel en AEEA met onderlinge verschuivingen over de jaren en per jaar. De ruimerwerkende centra blijven wel een hoger hergebruik per inwoner scoren dan de klassieke centra. De sector haalde in 2012 het gemiddelde van 4,25 kg per inwoner aan hergebruik.

In 2012 werd het nieuwe registratiesysteem ECLIPS getest door de koepel en een aantal centra. Dit is een belangrijke stap in professionalisering en uniformisering van de registratie en rapportage van de goederenstroom. Dit systeem op maat van de sector en de gebruikers maakt het registreren van de inzameling en de hele opvolging van de verwerking en verkoop van de goederen mogelijk. Voor de OVAM is efficiënte, volledige, uniforme en transparante rapportage belangrijk om de doelstellingen te evalueren en nieuwe opportuniteiten en knelpunten te detecteren om het beleid bij te sturen. De OVAM en de koepel streven ernaar om ECLIPS als enige rapportagemiddel te gebruiken vanaf 2015. De OVAM ondersteunt dit project ook financieel.

Het aantal klanten is de 2e doelstelling. Deze wordt berekend via de omzet en het aantal inwoners in het verzorgingsgebied. We noteren een stijging van 4 364 018 naar 4 974 620. De campagnes en het beleid van de merknaam de Kringwinkel, deel van KOMOSIE, hebben hier ongetwijfeld toe bijgedragen.

De sociale tewerkstelling is de derde doelstelling uit het UMBHA tegen 2015: 3 000 VTE. In 2012 noteren we een groei van 2 418 VTE naar 2 541 VTE totale betaalde tewerkstelling. De OVAM neemt enkel de betaalde statuten in rekening voor de doelstelling. De sector stelt ook onbezoldigde werknemers en vrijwilligers te werk of personeel waarvan de volledige loonkost niet door de centra worden gedragen. Het totaal aantal VTE, alle statuten samen, bedraagt 3 807 VTE. De doelgroep is laaggeschoolden en langdurig werklozen. Vorming, begeleiding en omscholing moeten deze mensen voorbereiden voor doorstroming naar de reguliere markt. De ervaring leert echter dat dit in de praktijk slechts weggelegd is voor een beperkt aantal. Bij de onbezoldigde statuten is artikel 60 de grootste groep (tewerkstelling via de OCMW's). We merken op dat de centra ook meer een beroep moeten doen op niet gesubsidieerde tewerkstelling om een aantal taken en functies in te vullen.

Het succes van de kringloopcentra en het behalen van de doelstelling hergebruik, is naast de eerder aangehaalde factoren, ook sterk afhankelijk van het beschikbare en bekwaame personeel. Het nieuwe Maatwerkdecreet voor de sociale economie, dat de manier van ondersteuning

bepaalt voor de sociale werkplaatsen, waaronder de erkende kringloopcentra zal de groei van de centra op termijn vertragen.

Uit de financiële analyse blijkt dat de sector blijft investeren in materiële vaste activa, mogelijk gemaakt door eigen opgebouwde middelen. Ook de totale opbrengsten groeien met bijna 11%. De centra blijven voor ongeveer de helft afhankelijk van subsidies waaronder het merendeel van de tewerkstellingssubsidies. Zonder de subsidies zouden de centra een verlies lijden. De OVAM- en andere werkingssubsidies zorgen voor de groei en innovatie in de sector. Innovatie in nieuwe projecten om meer productthergebruik en tewerkstelling te genereren die gepaard gaan met investering in materialen, infrastructuur en onderzoek.

De sector kan door zijn jarenlange ervaring in materialen en grondstoffen een nuttige bijdrage leveren aan het Vlaamse materialenbeleid en -programma, o.a. het sluiten van de kringlopen in Vlaanderen. De sector onderzoekt nieuwe opportuniteiten en vraagt de OVAM naar aanbevelingen en een vernieuwd kader om mee aan de slag te gaan. Zonder de basisdoelstellingen uit het oog te verliezen, moet de sector de kans krijgen om deel te nemen aan de acties uit het Vlaams Materialenprogramma en een rol kunnen vervullen in het integraal ketenbeheer van materialen. De OVAM zal de nieuwe taken en rol van de kringloopsector bepalen in samenspraak met de centra en KOMOSIE. Dit kan de koppeling sociale tewerkstelling – milieu een nieuw elan geven en bestendigen.

Om efficiënt en met impact een schakel te worden in het ketenbeheer en nieuwe initiatieven uit te werken op de Vlaamse markt, met de reguliere en commerciële sector, raden we sturing van en begeleiding door een centraal aanspreekpunt aan. Niettegenstaande regionale en lokale verschillen in structuren en mogelijkheden, blijkt dat er nog meer efficiëntie en effectiviteit gehaald kan worden door de krachten en vakkennis en goede voorbeelden te bundelen en uit te wisselen.

Naast de onmisbare financiële en structurele ondersteuning zijn uitbreiding en diversificatie van activiteiten en innovatie belangrijk om de sector groeikansen te geven en leefbaar te houden. De OVAM benadrukt het belang van een evenwichtige verdeling van de taken en opdrachten in het ketenbeheer van materialen en producten. De kringloopcentra moeten bij de uitbreiding van activiteiten productthergebruik als focus blijven houden, de basis van hun erkenning en financiële ondersteuning. Hierbij moeten er kansen en mogelijkheden zijn voor de reguliere en sociale economie. Bij uitbreiding van de activiteiten, die in mindere mate tot productthergebruik leiden en waar ook de reguliere markt en gespecialiseerde bedrijfssectoren actief zijn, is het belangrijk om deze toepasselijke voorwaarden maximaal te volgen en de vigerende wetgeving te respecteren. Slimmer samenwerken om de doelstellingen en de leefbaarheid te behouden is één van de toekomstige uitdagingen.